

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljan-
jem na dom
za celo leto 3 glđ.—kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Ne tako naprej, ljubi slovenski naši poslanci!

(Izviran dopis iz Dravinjske doline.)

V petek 6. t. m. je bila važna seja v držav-
nem zboru. Šlo je za novo dačno postavo
in zlasti za to, ali se naj zemljiščni davek za na-
prej pobira po odstotkih določenega čistega
dohodka, ali pa, kakor dozda je po zadetkih
določenega davka. Dozda je vlada računala
tako, da je rekla: Toliko milijonov moramo dobiti
zemljiščenega davka, toraj mora v primeri vsaka
dežela toliko in toliko prevzeti, to je davek po
zadetkih (kontingentiranje). Odbor za vrvanje
zemljiščenega davka, po večini iz naše stranke, je
pa predlagal, da se ima davek po odstotkih
pobirati, t. j. da mora poprej po vcenitvi čisti
dohodek zemljišč določen biti, potem se odmerijo
odstodki, ki se bodo kot zemljiščni davek pla-
čevali. To je še najpravičnejše. Vlada bi se naj
ravnala po tem, kolikor se od zemljišč plačati
zamore, ne pa po tem, kolikor od zemljišč imeti
hoče. V omenjeni seji je s 155 glasovi proti 130
padel predlog odborove večine, ki je hotela, da
se davek zanaprej po odstotkih pobira. Da je
ta predlog padel, krivi so tudi sloven. poslanci
naši, katerih eden je glasoval z nasprotno stranko,
dveh pa v zbornici ni bilo. Volileci pač zamoremo
terjati, da se gg. poslanci v tako važnih rečeh,
kakor je zemljiščni davek, ne cepijo od naše ve-
čine državnega zbora, še bolj pa, da se zborovanja
udeležijo ter javno izpovejo, zakaj drugače nego
tovarši glasujejo. Tedaj, ne tako naprej!

Gospodarske stvari.

Ukaz vsem občinam zastran izdajanja potnih
listov za živino.

Visoko c. kr. namestništvo je z odlokom
13. t. m. št. 541, ukazalo, da se za naprej potni
listi za živino (Viehpaſſe) smejo le izdajati,
ako se je občinski predstojnik prepričal, da je
živina, za katero se potni list potrebuje, naj-

manje deset dni v lasti prosilca bila. To tedaj
naznanjam z dostavkom, da bi se vsaki občinski
predstojnik, kateri bi ta ukaz zanemarjal, oostro
kaznovati moral.

Maribor dne 26. prosinca 1880.

C. kr. okrajni glavar: Seeder.

Oves ali zob.

Čestitim bralcem „Slov. Gospodarja“ prič-
nemo dnes objavljati gospodarske črtice o vseh
naših žitnih rastlinah. Ove črtice bodo mogoče
kratke, iz najboljših knjig posnete in zmiraj po
sladečej lestvici razvrstene. Začnemo z ovsem,
ker ta rastlina je prva, ki pride spomladi pod
zemljo!

Zgodovina. Staroslavni narodi: Rimljani,
Grki, Egipčanje, Judje itd. niso poznali ovs. Svo-
jim konjem polagali so ječmen. Rimski pisatelj
Plinij starejši, ki je l. 79. po Kristusovem rojstvu
bil zasut in usmrten, ko je gora Vezuv začela
ogelj in lavo bljuvati, omenja prvi, da so oves
pridelovali kmetje v Galiji (danešnjem Francos-
kem) in Germaniji (sedanjem Nemškem). To rast-
lino so toraj bržčas prvi iz svoje pradomovine ob
Himalajskem gorovju v Evropo seboj prinesli stari
indo-evropski narodi: Kelti, Germani in Slovani.
Sejejo sedaj oves po vsej Evropi, v vseh delih
sveta. V Avstriji ga pridelajo na leto po 60 mili-
jonov hektolitrov, na Štajerskem 1,328.489. Raz-
ne zvrsti. Slovenci sploh imenujemo to rastlino:
oves, Hrvatje: zob, ter razločujemo dve zvrsti:
1. navadni, latovičasti oves (*Avena sativa aristata*,
Rispenhafer) in 2. banderasti ali turški oves (*Avena*
orientalis, *Fahnenhafer*). Navadni oves je najboljši.
Poznamo od njega dve podzvrsti: beli in črni oves;
zraven imenujejo še noveji čas mnogo odrodov
različne domovine in imena, n. pr. sibirski, an-
gleški itd. oves. Teža: 31—45 kilo pri hekto-
litru. Kaljivost semenska: 2—3 leta. Pod-
nebje. Navadni oves stori povsod, banderasti ali
turški pa le v bolj toplih deželah in legah; za
visoke in mrzle hribe ne velja, med tem ko na-
vadni oves pretrpi najhujši mrz in ga zato tudi

najdemo v najvišjih pa tudi najsevernejših legah in deželah. Zemljišče: mu je vsako prav, če le ni uže preveč izpito. Kolobar. Navadno ga sejejo kmetovalci na eno njivo kot najposlednji sadež, stoji toraj v gospodarstvenem kolobarji kot konečna rastlina. Sicer ga sejejo v ledino, praho, za okopavnimi (krompirjem) in sočivnimi (grah) rastlinami, za pšenico, ržjo in ječmenom. Oves stori tudi v ovsenišči, vendar najbolj obrodi za korenstvom in deteljo. Gnojenje: Oves ne gladi tako po gnoji, kakor druge rastline, vendar ga povrača kmetovalcu z obilnimi pridelki. Priprava. Za okopavnim sadežem zadostuje enkrat orati, za žitom je pa treba še druge brazde. Jeseni se tedaj strušče prevrže, da njivo mraz prešine. Spomladi se potem znova preorje in poseje. Drugo oranje kaže ondi, kder je dosti plevela; če pa tega ni, tedaj tudi velja njivo povlačiti in seme pod zemljo spraviti mogoče rano. Kder sejejo z mašino, ondi je treba poprej dobro povlačiti in po storjenej sejatvi z valjarjem zemljo stlačiti. Sejatev se prične rano spomladi, brž ko je zemlja osehujena. Na hektaro se poseje z roko 3—4, z mašino 2—3 hektolitrov semena. To se ima vsejati mogoče globoko, 5—7 centimetrov. Prikaže se plevela, treba je iti z brano vlačiti ali plet. Časa za rast: potrebuje 110—150 dni, preden dozori. Žetev: vrši se avgusta, septembra. Ni dobro čakati, da popolnem dozori. V deteljo zasejan pokosi se ž njivo vred in ležati pusti, dokler se detelja ne posuši. Pridetek je odvisen od zemljišča in gnojenja, navadno 12—52 hektolitrov zrnja in 15—35 meterskih centov slame na hektari. Shramba in poraba: je različna. Zrnje na slami ali izmlačeno zahteva prezračnih prostorij. Največ ovsu porabi se konjem za brano, ker je ta ovim živalim najprimernejša. S povzdigo konjerejstva narašča cena ovsu. Slama je dobra za živinsko krmo. Ovsenišče se ali pusti kot praha, kot deteljišče, ali se pognoji in za okopavni in sočivni sadež porabi. Bolezni in sovražniki: prašnati snet (ustilago carbo, tudi uredo segetum, Flugbrand) in kupičnata ruja (Uredo, Kronenrost), dalje izmed žuželk: žitni molj in muhe hrčice. L. G.

Konjerejsko društvo štajersko imelo je dne 4. febr. t. l. v Gradcu svoj občni zbor. Predsednik baron plem. Wächtler je navzoče prisrčno pozdravil, jim stanje društveno razložil, zlasti o podpori, katero je ministerstvo poljedelstva društvu bilo obljubilo. Račun za l. 1879 bil je odobren, proračun za l. 1880 po nasvetu odborovem sprejet. Račune pregledati imata baron Sessler-Herzinger in baron Brusseller. Zavoljo deželne razstave v Gradcu opusti društvo letos vse drugo ogledovanje in premiranje konj ter priredi le eno v zvezi z deželno razstavo mesenca septembra t. l. Stroški bodo veliki; 5000 fl. je občni zbor dovolil, katera svota bo pa premajhna, ako se hočejo količkaj znatne premije delivati. Društvo bo skušalo več

denarjev nabrati po dobrovoljnih doneskih. Kot distriktni predstojniki bili so na slovenskem Štajerskem izbrani g. Jurij Pavalec pri sv. Juriji v Slov. goricah, Grof Hugon Attems v Arnavžu, grof Spiegel v Bežigradu. V odbor izvoljeni so baron Brusseller, Fr. Fürst v Gradcu, grof Spauer, major Pipan, Ed. Thaller v Feldbachu in Mih. Zach v Perlsteinu. Za deželno razstavo pripravlja društvo: ogledovanje in premiranje štajerskih konj, dalje razstavljanje tujih konj, potem licitacijo, loterijo, konjski sejem in dirko, h kateri uže sedaj štajerske dirkače vabi. Zarad velikih zaslug dobili so v priznanje: srebrno društveno svetinjo g. Matija Zemljič v Ljutomeru, bronasto svetinjo g. Anton Pregelj, oskrbnik v Brežicah, pohvalno priznanje gospodje: Ignacij Mohorič v Podgradji, Davorin Golob v Pristovi, Jurij Stranjšček pri Mali nedelji, Franc Horvat v Banovcih, Jakob Nemeč v Schaladeinu, Jakob Karba v Babincih, Janez Oswald v Pišecah in Jožef Janežič v Stari vesi na Bizeljskem.

Sadje-vinorejska šola v Mariboru ima v ponedeljek dne 16. februarja od 9. ure predpoldnem naprej sklep šolskega leta 1879/80 s konečno skušnjo. Ta je vseskozi javna in je vsak prijatelj sadje- in vinorejskega gospodarstva uljudno povabljen priti in se prepričati o dobrih uspehih ove šole na slovenskem Štajerskem.

Dopisi.

Iz Škal. (Pojasnenje). V zadnji št. „Gospodarja“ se je nekdo gledé zadnje volitve občinskega predstojnika (župana) in one cerkvenih ključarjev z zmago svoje stranke hvalil in može nasprotne stranke napadal. No, pri volitvi župana je v istini konservativna stranka zmagala, če je nam že tako ljubo stranke krščevati; ali v Škalah o konservativcih ali liberalcih govoriti, je toliko kakor v mehkih svetlobo v temno sobo nositi. Kje je kaki liberalci v Škalah? — Pojte, pojte! Stranki ste bili dve, pa obe enako liberalni ali klerikalni ali konservativni, kakor hočete; le ena je hotela tega moža, druga je agitirala za drugega. Večino glasov je močnejša agitacija dosegla in le vsled tega je Srebotnik župan postal. Stari župan pa, kakor ta, je skozi in skozi poštena duša, ki je pri županovanji svojo sposobnost dokazal in mnogo za blagor občinski žrtvoval. Od novega bodemo še le videli. Srenjski računi so pri predstojniku vsakemu na razpolago ležali, tudi bili popolnoma potrjeni do krajevarja. Zakaj se dopisnik ni potrudil jih malo pregledati? Gledé cerkvenih ključarjev bodi toliko omenjeno: osebnosti ključarjev se ni nikoli nobeden dotikal, ker sta dva poštenjaka, le nekemu sklepu njihovemu in izpeljavi tega sklepa so se nekateri protivili. Ali tudi temu je že davno „viža“ proč. Zakaj bi mrtvece budili?

Iz Koroškega. (Razne novosti). Letošnja zima je izredno silna. Kar jo še občutljivejšo dela